

ཨ་མོ་བོད་སྐད་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་བུ་ལོ་སྒྲིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་ལྷོ་མ་

安多藏语自学读本

(试用本)

第三册

青海民族学院少语系编

青海民族出版社

安多藏语自学读本

(试用本)

第三册

青海民族学院少语系编

青海民族出版社出版

(西宁市西关大街96号)

责任编辑 马得品

青海省新华书店发行 青海民族印刷厂印刷

开本: 787×1092毫米 1/32 印张 3.125

1982年1月第1版 1983年6月第2次印刷

印数: 3,500—8,000

统一书号 MK7181·60 定价0.20元

目 录

དཀར་ཆག

- 第一课 牧区风光 སླབ་ཚན་དང་པོ། འབྲོག་པའི་ལུལ་ལྡན་ས། ..... (1)
- 第二课 介绍畜产品 སླབ་ཚན་གཉིས་པ། ལྷགས་ལས་ཐོན་ཐུང་
བཤད་པ། ..... (6)
- 第三课 介绍牧民生活 སླབ་ཚན་གསུམ་པ། འབྲོག་པའི་འཚོ་བ་
བཤད་པ། ..... (11)
- 第四课 农村风光 སླབ་ཚན་བཞི་པ། རྫོང་སའི་ལུལ་ལྡན་ས། ..... (15)
- 第五课 谈农业的发展 སླབ་ཚན་ལྔ་པ། ཞིང་ལས་གི་འཕེལ་རྒྱས་
བཤད་པ། ..... (21)
- 第六课 参观工厂的感想 སླབ་ཚན་དྲུག་པ། བརྗོད་རྒྱུ་ལྟན་མི་
བཞུགས་པའི་བསམ་ཚུལ། ..... (26)
- 第七课 逛北京 སླབ་ཚན་བདུན་པ། བེ་ཅིན་ན་ལུལ་བ། ..... (31)
- 第八课 在商品展销会上 སླབ་ཚན་བརྒྱད་པ། ཚོང་ཤོག་འཕེལ་སྤྱོད་
ཐོག་ལ་སོང་བ། ..... (37)
- 第九课 西宁市 སླབ་ཚན་དགུ་པ། ཟླ་ལིང་གྲོང་ཁྱེར། ..... (43)
- 第十课 问路 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་པ། ལམ་འདྲི་བ། ..... (48)
- 第十一课 天安门 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་གཅིག་པ། གནམ་བདེ་སྐོ་མ་ཆེ། ..... (55)
- 第十二课 青海省 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་གཉིས་པ། མཚོ་སྐོང་ཞིང་ཆེན། ..... (60)
- 第十三课 日月山 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་གསུམ་པ། ཉི་ཟླ་ཉལ་ག། ..... (66)
- 第十四课 青海湖 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་བཞི་པ། མཚོ་སྐོང་པོ། ..... (71)
- 第十五课 扫除文盲 སླབ་ཚན་བཙུན་པ། ཡིག་སྐོང་ས་ལེལ་བ། ..... (78)
- 第十六课 铁杵成针 སླབ་ཚན་བརྒྱུ་དྲུག་པ། ལྷགས་དུལུག་བདར་ནས་
ཁབ་ཏུ་རྒྱུར། ..... (82)
- 词汇表 བ་ལྟན་གྱི་རིུ་མིག

第一课 牧区风光

སློབ་ཚན་དང་པོ། འབྲོག་པའི་ཡུལ་རྒྱུད་སྤྱོད།

༡ ཡ། ཞོ་སྒྲ། བྱོན་འབྲོག་ཕྱོགས་ག་འགྲུ་ཞེ་ཕྱོད།

喂，小马，你去过牧区吗？

༢ འགྲུ་ཕྱོད། ལྷག་པ་དབྱུང་ཕོག་ག་སྐད་ན་དེ་སྐད་དེ་སྐད་ལོ་ཡོད།

去过。特别是夏天去真舒服。

༣ དེས་ན། བྱོས་ང་ཅིག་གོད་དེས།

那么，请你给我谈谈！

༤ འབྲོག་པ་ས་ཆ་ཡིན་ཚུ་ལོ་མཐོ་ས་ར་འབྲུག་ས་སྐོར་ཞི་དུ་བྱ། དབྱུང་

ཕོག་ད་ཅད་པ་མེད་ལ་ཉི་མ་རྩོ་ལོ། ཟස་ནད་ཕོག་ནད་དེ་འདྲ་མེད་གི་དེའི་ལ་

ཁ་ས་ཆ་ཆེ་ལོ། སྐད་དེ་མཐོ་ལོ། སྐད་ཆེན་མ་སྐད་མི་དུག་ལོ་ལྷ་སྐད་ད་མེ་

ཉི་ལ་རྒྱལ་པ་ལྷ་ཆོ་འག་ལས་པ་སྐད་ཡོད་ལོ་ལོ་ཕོག་ག་སྐད་ཅེ་སྐྱིལ་ག་པ་ལྷ་ས་

མས་པ་སྐད་ཡོད་དུས་མཆོ། གནམ་མ་སྐད་མ་ལྟར་པ་ལྟར་ལྟེ་སྐྱིལ་ག་མི་ག་གི

དེས་མི་ཆད། རས་ལྷ་ར་ར་(སྐྱེ)ནག་མོ་ར་མོ་ར་ལས་སྐད་གི་དབྱེ་ལ་ཆད་

ནས་དུག་(ལུབ)གས། མོག་ཆེ་སྐྱེས་མོ་མོ་ག་ཉེས་གས་ཅེ་ཞོན་ནས་སྐྱེ་

ལེན་ཞོར་ར་འགྲོ་ལོ་དུས་(དུས)མ་ཆོ། དེས་དེས་ཁམས་དུངས་ལོ་སྐྱེ་

ལུལ་ལ་ཕོན་པ་ལྟར་ལོ་ལོ་སྐོས་ཡིན་འདོད་གི

牧区虽然地处高，暖和，人

畜没有病灾。同时地区宽广，草山高大，在一望无际的草原上盛开着各种花朵，散布着成千上万的马和羊，好像在天空闪耀着群星。此外，在草原上黑白的帐房扎成圆圈，男女牧人骑着牧马，边唱边牧，真令人心情舒畅，感到好像到了天堂似的。

ཀ དགུན་ཁ་ཆེ་མོ་རེད།

冬天怎么样？

ཁ དགུན་ཐོག་ཉི་མ་དེ་འདྲ་མི་རྫོ་གི་ར། རུ་མ་ར་རྫོ་ས་ཡོང་ངས་ཉིན་ས།
 འབབ་ཞི་རེད། ར(ཇ)གི་ནང་ང་ཚ་ཐབ་ལས། ཐབ་ཁ་བརྒྱབ་བས།
 གཤིས་གིས་རྫོན་པོ་ཡས་བཅད་ཡོད། རི་མཚོ་ཁངས་བབས་བཏང་ན་གཡུ་
 འབྱུག་ཐབ་ང་བབས་བཏང་ནི་ཟིག་ག་ཕྱིག་གི རྒྱ་འད་ར་ཇགས་བཏང་
 རས(རུས)། སའི་མོ་ལ་དརུལ་དག་ར་གི་སྐྱེ་རགས་ཟིག་བཅིངས་བཏང་
 ར་རྒྱུགས་ཀ་ཡོད་གི གཤིས་གིས་ཡག་པ་ཟིག་རེད།

冬天虽然不太暖和，可是帐房都搬到温暖而向阳的地方，帐房里盘上炉灶，周围垒上围墙，搞得很暖和才住下。下一场雪，好似玉龙在草原上起舞。河水结冰时，整个地球好象系上了一条银色的腰带，非常壮观。

生 词

ཆེག་ག་རེད།

ཡུལ་ལྗོངས། (yu jiong 玉迥) 风景；风光

འབྲོག་ཁུལ། (nzhaoh xioh 招晓呼) 牧区

- ལྷོང་ལ། (mnlong wa 木娘瓦) 尝试; 经历; 曾经
 ལྷེ་ལ། (lhev hua 勒会华) 特别; 非常; 尤其
 མཐོ་ལ། (mt o wa 木托瓦) 高
 འཁྲུག་ལ། (qiah hua 掐合华) 冷; 冷冻
 རྩང་རྩ། (bang re 帮日) 草山; 草坡
 མཐའ། (mta 木塔) 边; 边际
 མེ་དྲོག། (mê doh 美兜乎) 花
 བུ་མེ་ལ། (བུ་མེ་ལ།) (jam ba 加木巴) 展布; 摆开
 མི་ཚད། (me cad 摸猜) 不仅; 而且
 ར་གུར། (re gur 热姑儿) 布帐篷; 蒙古包
 ར་(རྩ)་ནག། (ra neh 日阿那合) 黑牛毛帐篷
 གོ་གོ། (gor gor 钩儿 钩儿) 圆形
 རྩེ་མོ་མོ། (ji po mo 机泼猫) 男男女女
 རོ་ན། (xun 薰) 骑
 ལྷ་ལེན། (lu lên 勒令) 唱歌
 བུ་མེ་ལ་དྲོང་མོ། (kam dang mo 咖木档莫) 爽快; 舒适; 舒畅
 ལྷ་ལུ། (lha yu 勒哈玉) 仙境
 དེ་འདྲ། (dê nzha 得渣) 那样; 那么
 རྩོན་པོ། (zhon bo 谆玻) 暖和; 温暖

གཡུ་འབྲུག	(yu nzuh 合 _五 周 _合) 玉龙
བབས།	(wab 挖 _卜) 下降；落下；流
དར་ཆགས།	(dar qiah 达 _日 卡 _合) 结冰
སའི་གོ་ལ།	(se go la 色 _郭 拉) 地球
དབུལ་དཀར།	(gu gar 厄 _吾 尔 _日) 银白色
སྒྲི་རགས།	(shge reh 改 _日 合) 腰带
བཙེངས།	(bjiang 江) 捆绑；系；束
ཚུགས་ག	(ceh ga 册 _尔) 样子；形态；形状

注 释

1. “བློ་ལ་འཁྲུ” 直译是“在牲畜后边走”的意思，而它的真正含义是放牧牲畜。
2. “དེ་འདྲ་མེད་ཀྱི” 的意思是没有那么些。还有像 དེ་འདྲ་མི་མང་གི 不那么多；དེ་འདྲ་མི་ཆེ་གི 不那么大；དེ་འདྲ་མི་གོ་གི 不太懂；དེ་འདྲ་མི་ཤེས་གི 不大知道。

练 习

གཤམ་ཐུང་།

一、把下面的句子译成藏语：

1. 你去过北京吗？

去过。我没有去过。我只去过一次。特别是春天去真畅快。

2. 你到过城市吗？

到过，城市的房屋高大，街道宽敞，来往的汽车就像牧区的牛羊一样多。

晚上的电灯好象在兰色的天空闪耀着的群星。

二、用下面的词语造句：

1. ལྷག་ས།

2. ཡིན་ནི་རེད་ཟླ།

3. ……ན་ར་……།

4. ག་གིས་གིས།

羊、种公羊、母羊之分，而且还有藏系羊、蒙古羊、细毛羊的区别。

༧ འོ་ན་སྤྱུགས་ལས་གེལ་བྱུང་ཆེ་བྱིག་ཡོད་ནི་རེད།

那么，牧业的用具都有些什么？

༨ སྤྱུགས་ལས་གེལ་བྱུང་བཤད་ན་དེ་རམང་གི་ཆེ་བྱིག་རེད་བཟེང་ན།
ཚོག་འཚོ་སའི་མུ་ས་དགོ་གི་རུ་འབབ་སའི་མཚེར་ཚོག་འདོགས་སའི་ལྷ་ས་
དགོ་གི་ནྟ་ར་རུག་ར་རྩ་ར་ལས་དགོ་རུ་ཡར་མར་ར་འགྲུ་ན་ཁལ་འགལ་
སྤྱད་པོ་གྲང་སྒྲ། ཁལ་ཐག་ར་ནྟ་ར་རྩད། རྩ་རྩོད་ན་རྩོད་ཐག་རྩ་ལོན་ན་རྩ་
སྒྲ་སྒྲ་བ་མཐུས་དགོ་གི་བལ་འབྲེག་རས་(རུས་)ཉེ་རིང་ར་འོ་མ་བཞིགས་ན་
འོ་ཚེ་ར་འོ་འཁོར་འདི་མོ་འདི་དགོ་ནོ་མཁོ་ནོ་རྟོན་གི་མང་གི་“འབྲོག་བའི་
ལས་ཀ་ཚོག་ཡིན། རོང་བའི་ལས་ཀ་ཞིང་རེད”བཟེས་ཁ་དཔེ་བྱིག་ཡོད་ནོ་
ཁྱེས་མ་གོ་ནིས།

要说牧业用具的话，也很多。是哪些呢？这就是放牧需要草山；下帐房需要圈窝子；要修牛圈、羊圈、马圈；搬帐房需要驮运的牛鞍、驮绳；拴牲口需要挡绳；骑马需要马鞍辔头；剪羊毛需要羊毛剪刀；打酥油需要酥油桶和打酥油杆等，需要的用具不少。俗话说：“牧民干活离不开牲畜，农民干活离不开土地”。这你还不明白吗？

生 词
ཚོག་གསལ་ར།

མུ་ས། (na ka 纳卡) 种类；部分

ཉ་རྩོག	(shda [rɿoh] 搭∞) 马鬃
ར་རྩུལ	([ɿa] kul ∞ 枯) 驼绒
ནོར་རྩུལ	(nor kul 诺日枯) 牛绒
སྐམ་ཤ།	(shgam [x'a] 嘎木虾) 牛肉
ཚགས་སྒྲང་།	(qleh lang 掐核琅) 种公黄牛
ནོར་གནག	(nor neh 诺日纳喝) 牦牛 (牛的总称)
འུ་མ།	(wú ha 乌哈) 种公牦牛
འུ་མི།	(zhi 知) 母牦牛
སྒྲང་གར།	(lang gar 郎嘎日) 公黄牛
འུ་མོ།	(wa mo 娃莫) 母黄牛
འུ་མཙོ།	(wa mzo 娃撮) 黄犏牛
འུ་མི་མཙོ།	(zhi mzo 知木撮) 牦犏牛
མཙོ་མོ།	(mzo mo 撮莫) 母犏牛
རྩོལ་ལི།	(do le 肚勒) 尔力巴 (杂交种)
རྩོལ་འོ།	(do wo 肚噢) 尔力巴公牛 (杂交种)
རྩོལ་མོ།	(do mo 肚莫) 尔力巴母牛 (杂交种)
འོ་ལ་ལུག	(wo leh 奥勒乎) 藏系羊
སོག་ལུག	(soh leh 搜勒乎) 蒙古羊
ཉ་ར།	(shda [ɿa] 搭∞) 马尾

བལ་འཇམ་ལུག	(wa jiam leh 哇 价木 勒乎) 细毛羊
ཡི་མུང་།	(yo xie 优歇) 用具
ལང་གཤམ།	(lang ga 郎嘎) 牛鞍
ཁལ་ཐག	(kal teh 卡 它合) 驮绳
ནོར་དང་།	(nor dang 诺日 当) 挡绳
དོ་ཐག	(do teh 多 它合) 系马绳
ཤ་གཤམ།	(shda rga 搭嘎) 马鞍子
ཤམ་མུར།	(shab mtur 沙卜 土尔) 辔头
འཛེག་པ།	(nzheh ba 折喝 巴) 剪; 割
ཧེ་རིང་།	(hel rang 嗨嚷) 剪子
མེའུ་པ།	(xeu ba 契候 巴) 搅
འོ་སྒོ།	(o so 欧搜) 酥油桶
ཁ་དཔོ།	(ka hual 卡淮) 俗语

注 释

1. ཅི་ཅི། 是疑问代词，意思是“哪一些”。这在藏语中用在名词之后。如：ཟང་ཁང་ནང་ན་ཟང་ཅི་ཅི་ཡོད། 商店里都有哪些商品？
2. “ཅི་འདྲ་ཞེད་གི་ཞེས།” 的意思是啥样没有。也就是要啥有啥的意思。

练 习

གགར་ལྷོད།

一、用藏语谈谈畜产品的名称，把它们分别填在下面的空格里：

译出下列牛羊的名称：

牦牛 种公牦牛 黄牛 母黄牛 犏牛 牦犏牛 母牦牛
母犏牛 原力巴牛 藏系羊 细毛羊 羯羊

二、读下列句子，并译成汉语：

1. ཇོག་འཚོ་ན་ལྷོ་ས་དགོ་གི ཅུ་འཕབ་ན་ཕམེ་ས་དགོ་གི ཇོག་འདོལ་
ན་ལྷོ་ས་དགོ་གི

2. དགུ་ན་ས་བཟའ་བཟའ་བཟའ་ན་ལོ་ས་ལྷོག་ས་རྩ་ས་ལས་དགོ འོ་ལ་བགོལ་
ན་འོ་ལ་ས་འོ་འོ་ས་ག་ལྷོག་ལེད་དགོ

3. འཕྲོག་ག་འཕྲོ་ན་རྩ་ལྷོ་ས་དགོ ལྷོག་ཕལ་འཕྲོག་ན་རྩ་སེད་དགོ
ལལ་ལྷོག་འགོལ་ན་ལྷོག་འཕྲོད་དགོ

第三课 介绍牧民生活

སྐྱོད་ཚུལ་གསུང་བ།   འབྲོག་པའི་འཚོ་བ་བཤད་པ།

ག འབྲོག་པའི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།   ལྷན་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་

牧民的生活怎么样？与汉族的相同吗？

ཁ འབྲོག་པ་གི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།   སྐྱོད་ཚུལ་གསུང་བ།

ནས་ཁང་བ་རྒྱུག་(ལུབས) གསུང་བ་ལྟར་ཟེག་དེ།   ལྷན་པོ་དང་མཉམ་

པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།   འབྲོག་པའི་

སྐྱོད་ཚུལ་གསུང་བ།   ལྷན་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

འབྲོག་པའི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

因为牧民的活是放牧牲畜， 所以在一个地方一个点上
盖上房子居住是不行的。 要搬上帐房随水草游牧， 因此，
吃穿用具都与汉族的不一样， 住行也不相同。

ག བཤད་ཚུལ་གསུང་བ་ལྟར་ཟེག་དེ།

那么，请你给我介绍一下吧！

ཁ ལྷན་པོ་གི་ འབྲོག་པ་གི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

ལྷན་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

ལྷན་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

ལྷན་པོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འཚོ་བ་ཅི་ལྟར་ཟེག་དེ།

བཞིག (བཞོལ) བཏང་རས (དུས) བ་ཚོ་ཉལ་ལྷུ་གི་ལ་མ་རེད། བོད་གི
 ཉལ་ལྷུ་ལྷུ་བ་ན་ཡོད། ལྷུ་གི་ཉལ་ལྷུ་ལྷི་མ་ན་ཡོད་ཟེར་ནི་གཏམ་དཔེ་རྒྱག་
 ཡོད་ཀྱི།

གཞི་ཅ་ལག་རའ་ཤོག་ཤོག་གས་ག་དགོ་ནི་ཐག་འབྲེད་སྲབ་མཐུ་རའ་ཏུ་.....
 འདྲ། བ་མ་ཁོལ་མོ་འདྲ་འདྲ། ཟངས་ང་ལྷུ་གས་ལྷུ་ད་ཟེར་ནི། ཏུ་ལེན་
 ག་མོ་ཟེར་ནི། དེ་མོ་མང་ནི་རེད། དེ་མིན་ནས་ད་ལྷི་མ་གི་འདུག་སྲོལ་ར
 ཅིག་ག་འཁྱོ་སྲོལ། བཟའ་ཚང་གི་བཞིག་ས་སྲོལ། ཚང་མ་ལྷུ་གི་ལྷུ་གས་
 སྲོལ་ཏུ་གཉེས་ཀ་མི་འདྲ་གི།

好的。牧民的食物以牛羊肉、炒面、酥油和曲拉为主。喝的是牛奶和奶茶。也有馍馍和米饭。穿的主要是大羊皮袄和羔皮衣服。牧民的皮袄白天系上腰带当衣服，晚上解开腰带顶被子。俗话说：“藏民的被子在身上，汉民的被子在炕上”。

用具方面牧区需要的是麻绳、皮绳、辔头、钐锅、火皮袋、铜锅、铁炉、褡裢等等。此外还有居住、出行、成家结婚等都与汉族的习惯不一样。

生 词

ཚིག་གས་ད།

དུག (ལུབས) (heh合) 搭；支；撑

དེའི་སྲབས་གིས། (di dab gl底搭卜给) 因此

འགྲུག་ལས་འདུག་སྒྲིལ། (njo leh ndou so 焦勒都素) 住行

སྒྲིག་པ། (སྒྲིག་པ།) (zoh hua 邹华) 皮袄

བམ། (wa ma 娃玛) 铝锅

གཏམ་དེ། (htam hui 搭木 淮) 谚语

ཁྲིལ་མ། (ku mo 库莫) 火皮袋；风箱

ཧྲུག་སྒྲིང། (jeh ji 加喝 机) 铁炉子

དུ་ལིན། (da lén 搭鞋) 搭鞋

བྱས། (xi 西) 做；作；搞；进行

注 释

1. “ཁོ་འཇམ་ལྷན་པ་ཡིད”一句中的两个“འ”字各有不同的用法：第一个“འ”是连词“和”即书面语中的“དང”，第二个“འ”是副词“也”，这一句的意思为“也有馍馍和米饭”。下面的“གཏམ་དེའི་ཐག་པ་ཡིད་ཀྱི”一句中的“འ”也是“也”的意思。

2. “ཁྲིལ་གཅིག”中的“ཁྲིལ”在这里当作位置、固定点来讲。下面的“ཧྲུག་ལས་གྲིལ་ཁྲིལ་འདྲེད”中的“ཁྲིལ”又是“顶替”的意思，如：ལྷ་མོ་འདྲེད་ཁྲིལ་འདྲེད་ཀྱི་ལོན།

练 习

གཞན་ཐུང་།

一、把下面的句子译成汉语：

1. འགྲོག་པ་གི་འཚོ་བ་རོང་བ་ར་གཉིས་ཀྱི་མི་འབྲུ་གི

2. ལྗེ་གི་འདུག་ས་ཁ་ཁ་མ་གཅིག་ན་ཡོད། ཅང་ང་རའམྱོ་ནི་མ་རེད།

3. མི་རིགས་གངས་ལུང་གི་འམྱོ་ལྷག་ས་འདུག་སྒོལ་ཁེ་རེ་ཡིན།

二、把下列词译成藏语：

牧民 衣服 皮袄 腰带 被子 白天 黑夜 食物
牛羊肉 炒面 酥油 牛奶 大米 面粉 铝锅 褡裢
鞍辔